

Дело C-178/23**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

21 март 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunalul Specializat Mureş (Румъния)

Дата на акта за преюдициално запитване:

3 декември 2021 г.

Молител:

ERB New Europe Funding II

Отвeтник:

YI

Предмет на главното производство

Отмяна на съдебно решение, което се отнася до защитата на потребителите и е в разрез със силата на пресъдено нещо на предходно влязло в сила съдебно решение

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

На основание член 267 ДФЕС е поискано тълкуване на член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО относно неравноправните клаузи в потребителските договори (наричана по-нататък „Директива 93/13“)

Преюдициален въпрос

Трябва ли при прилагането на член 7, параграф 1 от Директива 93/13, с оглед по-специално на съображение 23 от същата директива и на *принципа на ефективност*,

посочената разпоредба да се тълкува в смисъл, че не изключва възможността национална юрисдикция да разгледа съмненията относно неравноправния характер на договорни клаузи, предвидени в договор, сключен между продавач или доставчик и потребител, дори когато тези клаузи са били разгледани преди това от друга национална юрисдикция в рамките на първоинстанционно съдебно производство, започнато от потребителя, който не е участвал в съответното съдебно заседание и не е бил надлежно подпомаган или представляван от адвокат, и съмненията са били отхвърлени със съдебно решение, което не е било обжалвано от потребителя и поради това е придобило във вътрешното процесуално право силата на пресъдено нещо (*res judicata*), ако конкретните обстоятелства по спора логично и обосновано сочат, че този потребител не е използвал способа за защита в посоченото първо съдебно производство поради ограничените си познания или информация?

Разпоредби на правото на Съюза, на които се прави позоваване

Член 6, параграф 1, член 7, параграф 1 и съображение 23 от Директива 93/13

Член 47 от Хартата

Практика на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“), и по-специално решение от 18 февруари 2016 г., *Finanmadrid*, C-49/14

Национални разпоредби, на които се прави позоваване

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (Закон № 193/2000 относно неравноправните клаузи в договори, сключени между продавачи или доставчици и потребители), с който се транспонира Директива 93/13 във вътрешното право

Codul de procedură civilă (Граждански процесуален кодекс), и по-специално разпоредбите относно силата на пресъдено нещо и извънредния способ за отмяна на съдебно решение, постановено в разрез със силата на пресъдено нещо на предходно влязло в сила съдебно решение

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 На 10 май 2018 г. потребителят YI, с местоживееене в Румъния, предявява пред Judecătoria Sectorului 2 București (Първоинстанционен съд, Букурещ, район 2, Румъния) граждански иск срещу дружеството за събиране на вземания ERB New Europe Funding II, със седалище в Нидерландия, като иска да се установи, че клаузите на договор за кредит, отнасящи се по

същество до свързаните с него такси и до възможността на предоставилата кредита банка да променя едностранно лихвите.

- 2 Освен това, тъй като неравноправните клаузи не обвързват потребителите, YI иска да му бъдат възстановени платените за такси суми, както и сумите, равняващи се на разликата между определения към момента на сключване на договора лихвен процент и действително платения въз основа на едностранно променените от банката лихвени проценти.
- 3 Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti отхвърля иска с решение от 26 ноември 2018 г., което е влязло в сила, тъй като не е обжалвано.
- 4 На 14 август 2019 г. чрез упълномощен от него адвокат YI предявява подобен иск срещу същото дружество пред Judecătoria Sighişoara (Първоинстанционен съд Сигишоара, Румъния), съдебния орган, който е териториално компетентен по местоживеенето му.
- 5 С решение от 5 декември 2019 г. Judecătoria Sighişoara уважава иска на потребителя, обявява спорните договорни клаузи за неравноправни и осъжда ERB New Europe Funding II да върне на потребителя сумите, платени на основание на тези клаузи.
- 6 ERB New Europe Funding II обжалва това решение и в хода на производството по обжалване повдига възражението, че решението от 26 ноември 2018 г. на Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti има сила на пресъдено нещо.
- 7 С решение от 6 април 2021 г. Tribunalul Specializat Mureş (Специализиран съд Муреш, Румъния), действащ като последна инстанция, по същество потвърждава решението на Judecătoria Sighişoara, с което договорните клаузи са обявени за неравноправни. Този съд обаче не разглежда повдигнатото възражение относно силата на пресъдено нещо.
- 8 На 31 май 2021 г. ERB New Europe Funding II сезира запитващата юрисдикция по реда на извънредния способ за отмяна, с която иска да се измени изцяло решението от 6 април 2021 г. и да се отхвърли искът на YI поради силата на пресъдено нещо на решението от 26 ноември 2018 г. на Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 9 В самото начало запитващата юрисдикция отбелязва, че правният въпрос, с който е сезирана, не се отнася до конкретна разпоредба на Директива 93/13, а по-скоро до принципа на ефективност, произтичащ от член 6, параграф 1 и от член 7, параграф 1 от Директивата.

- 10 Запитващата юрисдикция посочва, че принципът на ефективност означава, че националните процесуални норми не трябва, нито теоретично, нито практически да правят невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени на потребителите от правото на Съюза. Всъщност съгласно практиката на Съда принципът на ефективност защитава потребителите от неравноправни клаузи и националните юрисдикции са длъжни служебно да преценяват дали клаузите на договор, сключен от тях с продавачи или доставчици, са неравноправни.
- 11 В този контекст запитващата юрисдикция уточнява, че, от една страна, Съдът е постановил, че трябва да се вземе предвид и принципът на правна сигурност. В това отношение спазването на разпоредбите относно силата на пресъдено нещо е от съществено значение, за да се гарантира на практика принципът на правна сигурност. От това следва, че защитата на потребителите не е абсолютна и не би могла да води до неспазване на националните разпоредби относно силата на пресъдено нещо.
- 12 От друга страна, при преценката на ефективността на някои способи за защита от гледна точка на принципа на ефективност Съдът взема предвид и незнанието или неосведомеността на потребителите относно собствените им права.
- 13 В настоящия случай обаче, според запитващата юрисдикция, силата на пресъдено нещо на решението на Judecătoria Sectorului 2 București произтича от съдебно производство, в хода на което потребителят, който не е бил подпомаган от адвокат, не знаел за правата, предвидени от националния законодател в рамките на уредбата за защита на потребителите. Това се дължало на следните обстоятелства:
- YI първоначално сезира съдебен орган, в чийто район е седалището на продавача или доставчика, а именно Judecătoria Sectorului 2 București, макар че националната правна уредба изрично му признава правото да сезира съда по местоживеенето си, а именно Judecătoria Sighișoara;
  - той не участва в съдебното заседание пред Judecătoria Sectorului 2 București, вероятно поради значителното разстояние между местоживеенето му и седалището на този съд (около 500 км) и необходимите за това пътуване разходи;
  - въпреки че в решението на Judecătoria Sectorului 2 București изрично е посочено, че то може да се обжалва, YI не използва този способ за защита. Вместо това, едва след влизането в сила на посоченото съдебно решение, той упълномощава избран от него адвокат. Въпросният адвокат предявява пред Judecătoria Sighișoara подобен иск срещу същото дружество и по същество относно същите договорни клаузи.
- 14 Judecătoria Sighișoara, която не е надлежно уведомена за наличието на решението, постановено от Judecătoria Sectorului 2 București, разглежда

отново делото по същество и с решение от 5 декември 2019 г., което се отклонява от посоченото първо решение, уважава иска на YI и обявява за неравноправни отново подложените по този начин на контрол клаузи.

- 15 При все че ERB New Europe Funding II подава въззивна жалба срещу второто съдебно решение, то се позовава на силата на пресъдено нещо едва в последния етап на образуваното по въззивната жалба производство. Апелативният съд обаче не се произнася по това възражение и с решение от 6 април 2021 г. по същество потвърждава решението на Judecătoria Sighișoara, с което договорните клаузи са обявени за неравноправни.
- 16 В този контекст запитващата юрисдикция, която е сезирана по реда на извънредния способ за отмяна на последното решение поради наличието на сила на пресъдено нещо, иска да установи дали в рамките на производството за отмяна все още може да разгледа въпроса дали въпросните договорни клаузи са неравноправни.
- 17 Тъй като не намира в практиката на Съда допълнителни данни, които да ѝ помогнат да разреши това съмнение в съответствие с правото на Съюза, запитващата юрисдикция стига до заключението, че за тази цел е необходимо Съдът да отговори на поставения преюдициален въпрос.